

EL MICALET GALÀCTIC

Propostes didàctiques

El llapis de Rosalia

Elaborades per Fina Girbés

E L L L A P I S D E R O S A L I A

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Antón Cortizas*

Il·lustracions: *Sebastià Serra*

Edicions Bromera / Alzira, 2003

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 95

Format: 13 × 20,5 cm, 64 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en color.

Edat: primers lectors. Un llibre molt tendre adreçat a lectors de primeres edats, tant pel vocabulari que empra com per l'ambientació i la temàtica. La fantàstica història d'un llapis màgic convida els xiquets a reflexionar sobre la importància de la comunicació, i posa en dubte el punt de vista, de vegades il·lògic i sovint encotillat, dels adults. A més, proporciona somriures a lectors de qualsevol edat.

RESUM ARGUMENTAL

Rosalia és una xiqueta de sis anys que està aprenent a llegir i escriure. Té una fantasia desbordant i imagina històries meravelloses.

Un bon dia, el seu llapis de dibuixar somriures es gasta, i la menuda demana a son pare un llapis nou. Aquest li'n regala un d'especial per a xiquetes de sis anys que ha comprat a un venedor ambulat. Es tracta d'un llapis tan peculiar que es nega a escriure allò que no li sembla lògic, i canvia els missatges de la mestra de Rosalia per altres de fantàstics o més assenyats, almenys, des

d'un punt de vista infantil. Quan Rosalia copia de la pissarra, ell inventa i, quan la xiqueta llig en veu alta, la mestra s'enfada molt. No es creu que el llapis té voluntat pròpia.

Tant s'escampa la notícia del lliure albir del llapis, que tots els companys i les companyes de l'escola volen provar-lo. Encara com que sona la sirena del pati!

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

La candidesa i la màgia del món dels xiquets i la incoherència de certs mètodes d'aprenentatge de la lectoescriptura constitueixen el tema del llibre. Pot ser una eina de reflexió per als pares i educadors que poden també identificar comportaments i actituds incoherents i poc constructives que cal defugir. D'altra banda, proporciona recursos per a alimentar una imaginació infantil necessària i enriquidora.

L'autor utilitza un llenguatge senzill i alhora poètic, amb recursos lingüístics (versos rimats, comparacions, onomatopeies...) i tipogràfics (distintes tipologies i grandària de lletra), que l'acosten a l'imaginari de l'infant i el fan més atractiu. Històries màgiques dins d'una història real d'una xiqueta, que va a l'escola i comença a aprendre a llegir i a escriure.

En aquest llibre l'escenari és l'escola. Per tant, els educadors poden aprofitar al màxim un text amb què els més menuts es trobaran identificats i del qual, a més, es desprén un seguit de valors positius totalment aplicables al món de l'educació. Entre altres, es poden tractar els temes següents:

- L'estima reflectida amb paraules i gestos que ens acosten als altres.
- La il·lusió per les coses més senzilles.
- L'amistat entre les persones amb tot el que comporta de complicitat i suport mutu.
- La reflexió al voltant dels mètodes d'aprenentatge.
- La importància del sentit del missatge en la comunicació.

- El rebuig dels crits, que suposen una agressivitat verbal i alimenten les tensions personals.
- La generositat que suposa compartir.
- El reconeixement de l’error pel que comporta de rectificació i millora d’actituds personals.
- La importància de la disculpa per reprendre el clima de cordialitat i de diàleg, bàsic en les relacions amb els altres.

L’AUTOR

Antón Cortizas es dedica des de fa temps a l’ensenyament, però fa alguns anys que escriu narracions infantils, per les quals ha rebut nombrosos premis. L’any 1988 guanyà el Premi O Barco de Vapor pel seu llibre *Memorias dun río*, i el 1991 tornà a guanyar el mateix premi amb l’obra *O conto dos sete medos*.

Ha escrit també entre altres *Geganet, on estàs?* i *La bruixa sense curruixa* publicats ambdós per Edicions Bromera. Sens dubte, és un dels escriptors gallecs més divertits i imaginatius.

L’IL·LUSTRADOR

Sebastià Serra va nàixer a Vilanova i la Geltrú (Barcelona), l’any 1966. Es va llicenciar en belles arts per la Universitat de Barcelona i s’hi va especialitzar en infografia i disseny gràfic. Es dedica a tasques tan diverses com la col·laboració en programes televisius, la il·lustració de llibres de text, publicitat i treballs interactius o el disseny de pàgines web. Ha dissenyat publicacions per al Museu de la Ciència de Barcelona i per a moltes altres entitats. Com a professional de la il·lustració, ha participat en exposicions arreu del món i ha obtingut nombrosos premis. Ha il·lustrat diverses obres de la col·lecció «El Micalet Galàctic», d’Edicions Bromera, entre les quals *El llapis de Rosalia* ocupa un lloc destacat.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Els exercicis proposats, igual que la història d'*El llapis de Rosalia*, s'adrecen als primers lectors, i això significa que el material humà de què disposarem és fràgil i ha de ser tractat amb la màxima delicadesa. D'altra banda, atès que els lectors es creen a partir de les primeres experiències d'èxit amb la lectura, i seguint l'objectiu principal d'aquesta col·lecció, que és aconseguir que aquesta tasca esdevinga un divertiment, les activitats que suggerim pretenen facilitar als educadors la tasca d'animació a la lectura.

Aquest llibre és perfecte per a ser llegit per un menut acompanyat d'un adult. És a dir, que es podria presentar als pares i animar-los que el compartiren amb els seus fills o filles, proposar-los que durant un temps siguin còmplices de la història: que lligen amb els seus fills els fragments més divertits, que els escolten llegir, que ells mateixos es recreen amb la lectura en veu alta al costat dels menuts. Després, a l'aula, podem completar aquells aspectes que considerem més interessants. La necessitat de crear lectors s'ha de transmetre als pares des dels primers contactes amb l'escola, abans, molt abans de l'aprenentatge de la lectoescriptura per part dels seus fills i filles. Els lectors es creen amb la seducció de la paraula que suposa escoltar com l'adult llig o inventa històries i amb el contacte físic amb el llibre com a objecte estimat. En aquesta història es poden recuperar oportunitats perdudes i assolir aquesta seducció.

Abans de la lectura del llibre, podem portar a classe un llapis semblant al de Rosalia: de color verd i amb les mateixes paraules escrites amb un retolador. El podem presentar com si fóra màgic i fer la prova amb els alumnes: que dicten alguna frase i n'escriurem una altra de distinta en una cartolina visible per a tots. Convé tenir preparades tres o quatre paraules o frases en relació amb activitats o aspectes coneguts pels alumnes, així farà més efecte. També es pot entrenar escrivint de dreta a esquerra alguna paraula senzilla: Hola! (!aloH), Adéu (uédA), Bon dia! (!aid noB) perquè també sembla cosa de màgia. Després, es pot iniciar la lectura del llibre que, de segur, escometran de gust.

Per a després de la lectura queden la fitxa bibliogràfica i les activitats complementàries, que abracen aspectes de comprensió, vocabulari, expressió oral, expressió escrita, etc., sempre des d'un punt de vista lúdic.

En l'activitat núm. 13 es pretén que el xiquet o la xiqueta imite recursos i n'afija de la seua imaginació. Pot comentar-se col·lectivament i donar pistes segons el nivell de l'alumnat. Una cua grossa (escriure grossa amb lletres gruixudes i ben marcades); una cua prima (lletres allargassades i primes); una cua llunyana (lletres molt menudes que a penes es lligen); una cua pròxima (lletres grans, molt augmentades). Sempre s'hi poden afegir idees personals.

En l'activitat núm. 14 no es pretén, com és lògic, que el xiquet comprega les paraules representades, sinó que les prenga com una mena d'embarbussaments i, fins i tot, que les aprenga de memòria com a joc. També en poden buscar de semblants al diccionari i afegir-les-hi.

*SOLUCIÓ A ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PLANTEJADES*

Solució a l'activitat núm. 4.

Somriure, estima, feliç

Solució a l'activitat núm. 8.

A	B	C	D	M	E	F	G	H	I
J	C	L	V	E	N	E	D	O	R
M	U	N	O	S	P	Q	R	S	T
P	I	R	A	T	A	U	V	X	Y
Z	N	A	B	R	C	D	E	F	G
H	E	I	P	A	R	E	J	L	M
N	R	O	P	Q	R	S	T	U	V

Solució a l'activitat núm. 10.

Això diu que era
un vent ventoler
que sempre portava
barret de taronger.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA: .....

AUTOR: .....

IL·LUSTRADOR: .....

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: ..... NÚM.: .....

1. Quin és el teu personatge preferit del llibre? Descriu-lo amb les teues paraules, i indica per què t'agrada.

.....
.....
.....
.....

2. Quina és la part del llibre que més t'ha agradat? Explica-la amb les teues paraules.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. T'agradaria tenir un llapis màgic?
Què voldries que fera?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Endevina de quin personatge de la història es tracta.

Característiques	Personatge
Té sis anys i va a l'escola.	
Compra un llapis a un venedor ambulat.	
Escriu el que vol, no el que li manen.	
Escriu a la pissarra «La rosa russa es mor de riure».	

2. Subratlla la resposta correcta.

La mestra s'enfada perquè...

Rosalia no sabia llegir.

Rosalia no escrivia el que volia la mestra.

Rosalia tenia son.

3. Canvia els dibuixos per paraules i sabràs com és Rosalia.

Rosalia té ..... anys. Des dels seus .....

ho mira tot. Quan parla li ixen .....

Les seues ..... tenen uns

 ..... de sis anys.

Rosalia va a l' ....., agafa el seu

 ..... i llig a .....

4. Completa amb les vocals que falten i obtindràs paraules boniques com les de Rosalia.

s□ m r□□ r□

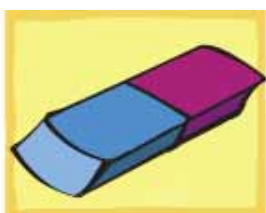
□ s t□ m□

f□ l□ ç

5. Dibuixa els somriures a aquestes cares, com fa Rosalia.

6. Escriu el nom dels objectes que portava el venedor ambulat.

7. Endevina per a qui són els llapis que porta el venedor.

Llapis per a xiquetes de sis anys.

.....

Llapis per a pares meravellosos.

.....

Llapis per a companys simpàtics.

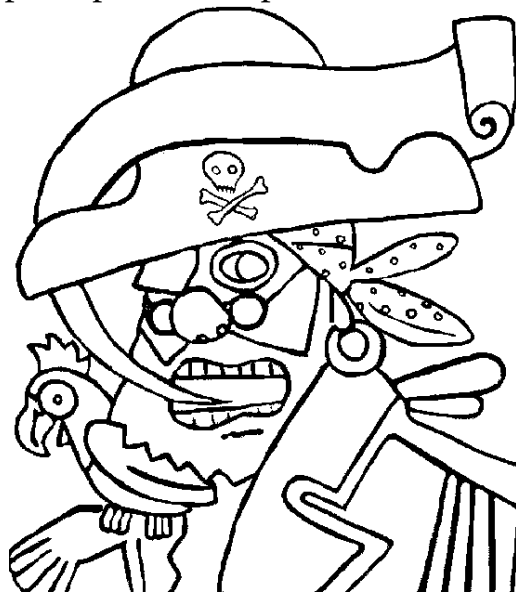
.....

8. En *El llapis de Rosalia* hi ha uns dibuixos molt bonics. Busca en la sopa de lletres cinc personatges que hi apareixen dibuixats.

A	B	C	D	M	E	F	G	H	I
J	C	L	V	E	N	E	D	O	R
M	U	N	O	S	P	Q	R	S	T
P	I	R	A	T	A	U	V	X	Y
Z	N	A	B	R	C	D	E	F	G
H	E	I	P	A	R	E	J	L	M
N	R	O	P	Q	R	S	T	U	V

9. Pinta el cap del pirata i omple la bafarada.

10. Ordena les paraules i completa una de les frases que escriu el llapis.

Això diu	que sempre
un vent	ventoler
de taronger.	portava
barret	que era

.....
 .....

11. Uneix amb fletxes les expressions que tinguen significat semblant.

Un llapis desobedient	Una mona molt menuda
La xiqueta feia botiges	Un llapis que feia el que volia
Una mona mínima	No estava burlant-se d'ella
No li estava prenent el pèl	La xiqueta llegia a colps

12. Busca en la pàgina del llibre indicada i completa:

pàg. 14	El llapis era tan vell com .....
pàg. 16	Era un llapis de color verd com .....
pàg. 16	Era un llapis redó com .....
pàg. 46	La mestra es va posar tan roja com .....

13. En la pàgina 49 diu que es va formar «una cua molt llaaaa-aaaaaaarga». Com escriuries...?

una cua molt grossa

.....
una cua molt prima

.....
una cua molt llunyana

.....
una cua molt pròxima

14. Repassa aquestes paraules difícils com la del company de Rosalia, i entrena't llegint-les en veu alta.

esternoclidomastoidal

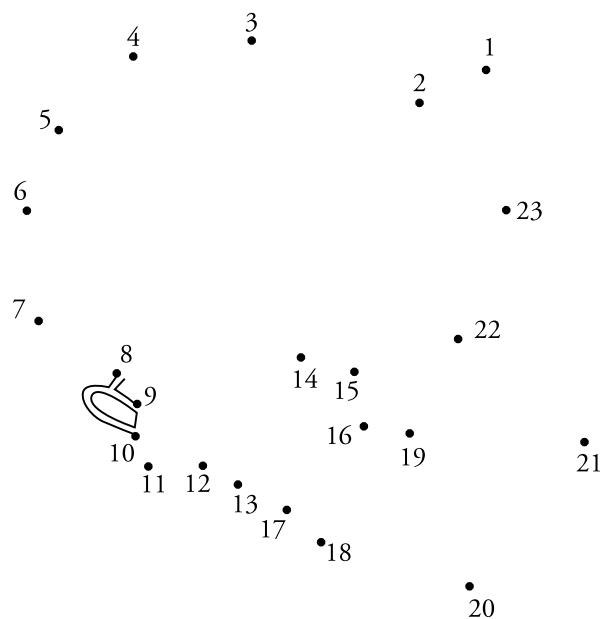
fotometal·lografia

nicensoconstantinopolità

retroperitoneu

15. Uneix els punts del dibuix i descobriràs qui és.

16. Completa les bafarades amb les paraules d'estima entre Rosalia i el llapis.

Que meravellós que és...

.....
.....

Que agradable que és...

.....
.....

17. Creus que el llapis escriurà el que li manen? Per què?

.....
.....

18. Imagina que el llapis, en compte de fer-se més menut, es fa més gran a mesura que el gasten. Com creus que acabaria la història? Inventat un nou final.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

19. Alguna vegada has rebut un regal d'aniversari especial? Explica quin i qui te'l va fer.

.....

.....

.....

.....

